

CEVAPLI KİTAPÇIK

Soru	1	2	3	4	5	6	7	Toplam
Puan	12	12	18	18	15	10	15	100

7 açık uçlu / kısa cevaplı soru · 100 puan. Yanıtlarında istenen işlem, gerekçe ve kanıtı göster.

Yazılı provasıdır. Okulunun seçtiği senaryoyu kontrol et.

1. Eğitim ve çevre · 12 puan

Mustafa Kemal; Selanik'in çok kültürlü ortamını, Manastır'daki askerî okul ve düşünce hayatını, İstanbul'daki yüksek askerî eğitimi farklı dönemlerde deneyimlemiştir.

Bu yerlerden ikisini seçerek eğitim veya toplumsal ortamın fikir ve kişilik gelişimine olası katkısını açıklayınız.

Örnek yanıt

Selanik'in kültürel çeşitliliği ve dış dünyayla bağlantıları toplumsal farklılıkları ve gelişmeleri tanımasına katkı sağlayabilir. Manastır'daki askerî eğitim ve düşünce ortamı, ülke sorunlarıyla ilgilenmesini ve mesleki disiplinini geliştirmesine katkı sağlayabilir.

- Selanik'in kültürel çeşitliliği ve dış dünyayla bağlantıları toplumsal farklılıkları ve gelişmeleri tanımasına katkı sağlayabilir.
- Manastır'daki askerî eğitim ve düşünce ortamı, ülke sorunlarıyla ilgilenmesini ve mesleki disiplinini geliştirmesine katkı sağlayabilir.

Dikkat: Şehirlerin özelliklerini herkes üzerinde aynı sonucu doğuran kesin kurallar gibi kullanmak.

2. Trablusgarp deneyimi · 12 puan

Mustafa Kemal'in Trablusgarp'taki görevi düzenli ordu imkânlarının sınırlı olduğu, yerel halkın desteğinin önem kazandığı bir ortamda gerçekleşti.

Bu ortamın gerektirdiği iki askerî/toplumsal beceriyi açıklayınız. Bunları Mustafa Kemal'in kişilik özellikleriyle ilişkilendiriniz.

Örnek yanıt

Yerel güçleri bir amaç etrafında örgütlemek teşkilatçılık ve liderlik gerektirir. Halkın desteğini kazanmak iletişim, koşullara uyum ve insanları ikna etme becerisi gerektirir.

- Yerel güçleri bir amaç etrafında örgütlemek teşkilatçılık ve liderlik gerektirir.
- Halkın desteğini kazanmak iletişim, koşullara uyum ve insanları ikna etme becerisi gerektirir.

Dikkat: Görev koşullarını dikkate almadan yalnız ezberlenmiş sıfatlar sıralamak.

3. Siyasi ve ekonomik baskılar · 18 puan

20. yüzyıl başında Osmanlı Devleti toprak kayıpları ve bağımsızlık hareketleriyle karşılaşyordu. Dış borçlar ve bazı gelirlerin Düyun-u Umumiye denetiminde olması mali hareket alanını daraltıyordu.

Siyasi ve ekonomik iki sorunu ayırınız. Bu sorunların birbirini nasıl güçlendirebileceğini açıklayınız.

Örnek yanıt

Toprak kayıpları ve bağımsızlık hareketleri siyasi bütünlüğü zorlayan sorunlardır. Dış borç ve gelir denetimi mali bağımsızlığı sınırlayan ekonomik sorunlardır. Savaş ve toprak kaybı gelirleri azaltabilir; mali güçlük de savunma ve kamu hizmetlerini zorlaştırabilir.

- Toprak kayıpları ve bağımsızlık hareketleri siyasi bütünlüğü zorlayan sorunlardır.
- Dış borç ve gelir denetimi mali bağımsızlığı sınırlayan ekonomik sorunlardır.
- Savaş ve toprak kaybı gelirleri azaltabilir; mali güçlük de savunma ve kamu hizmetlerini zorlaştırabilir.

Dikkat: Siyasi ve ekonomik gelişmeleri tamamen bağımsız süreçler sanmak.

4. Göç ve şehir yaşamı · 18 puan

Balkan Savaşları sonrasında Osmanlı topraklarına göçler arttı. Göçmenler için barınma, iş ve eğitim ihtiyacı oluştu; yerleşilen bölgelerin nüfus yapısı değişti.

Göçün bir sosyal ve bir ekonomik sonucunu yazınız. Bu sonuçları incelerken neden yalnız göçmen sayısı yeterli değildir?

Örnek yanıt

Yeni yerleşimler ve eğitim/barınma ihtiyaçları sosyal yapıyı etkilemiştir. İş ve geçim ihtiyacı üretim, istihdam ve kaynak kullanımını etkilemiştir. Yaş, meslek, yerleşilen yer ve mevcut imkânlar sonuçları değiştirdiği için sayı tek başına yeterli değildir.

- Yeni yerleşimler ve eğitim/barınma ihtiyaçları sosyal yapıyı etkilemiştir.
- İş ve geçim ihtiyacı üretim, istihdam ve kaynak kullanımını etkilemiştir.
- Yaş, meslek, yerleşilen yer ve mevcut imkânlar sonuçları değiştirdiği için sayı tek başına yeterli değildir.

Dikkat: Nüfus artışının bütün yerlerde aynı etkiyi yaratacağını varsaymak.

5. Cephe ve genel savaş · 15 puan

Çanakkale Cephesi'nde Boğazlardan geçiş engellendi; farklı cephelerde ağır kayıplar ve geri çekilmeler yaşandı. Osmanlı Devleti savaşın sonunda ateşkes imzaladı.

Çanakkale başarısının askerî ve siyasi önemini yazınız. Bu başarının savaşın genel sonucunu tek başına belirlememesini açıklayınız.

Örnek yanıt

Geçişin engellenmesi başkentin ve Boğazların o yoldan ele geçirilmesini önleyen askerî başarıdır. İtilaf Devletlerinin bu yoldan Rusya ile bağlantı kurma hedefinin gerçekleşmemesi siyasi/stratejik önem taşır. Genel sonuç diğer cepheler, kaynaklar ve müttefiklerin durumu birlikte değerlendirilerek oluşmuştur.

- Geçişin engellenmesi başkentin ve Boğazların o yoldan ele geçirilmesini önleyen askerî başarıdır.
- İtilaf Devletlerinin bu yoldan Rusya ile bağlantı kurma hedefinin gerçekleşmemesi siyasi/stratejik önem taşır.
- Genel sonuç diğer cepheler, kaynaklar ve müttefiklerin durumu birlikte değerlendirilerek oluşmuştur.

Dikkat: Tek cephenin sonucunu bütün dünya savaşının sonucu yerine koymak.

6. Savaşın ardından · 10 puan

Birinci Dünya Savaşı sonunda Osmanlı ve Avusturya-Macaristan gibi çok uluslu imparatorluklar dağıldı. Yeni devletler kuruldu; galip devletler de ekonomik ve insani kayıplar yaşamıştı.

Osmanlı ile Avrupa'daki devletler açısından ortak bir sonucu yazınız. "Galip devletler savaştan hiçbir zarar görmedi." yargısını değerlendiriniz.

Örnek yanıt

Siyasi sınır ve devlet yapılarının değişmesi Osmanlı ve Avrupa'nın önemli bölümleri için ortak sonuçtur. Yargı yanlıştır; galibiyet can kaybı, borçlanma, üretim ve toplumsal sorunların yaşanmadığı anlamına gelmez.

- Siyasi sınır ve devlet yapılarının değişmesi Osmanlı ve Avrupa'nın önemli bölümleri için ortak sonuçtur.
- Yargı yanlıştır; galibiyet can kaybı, borçlanma, üretim ve toplumsal sorunların yaşanmadığı anlamına gelmez.

Dikkat: Askerî galibiyet ile toplumsal maliyetsizliği eşitlemek.

7. Yerelden millî iradeye · 15 puan

İşgallere karşı yerel direnişler ve cemiyetler ortaya çıktı. Erzurum ve Sivas kongreleri ortak kararlar alınmasına katkı sağladı. 23 Nisan 1920’de Büyük Millet Meclisi açıldı.

Süreçte yerel çabaların millî örgütlenmeye dönüşmesini açıklayınız. Kongreler ile Meclisin birer işlevini ayırınız.

Örnek yanıt

Dağınık yerel direnişlerin ortak amaç ve kararlar etrafında birleştirilmesi millî örgütlenmeyi güçlendirmiştir. Kongreler ortak karar ve temsil anlayışının oluşmasına katkı vermiştir. Meclis millî iradeye dayanan siyasi karar ve yönetim merkezini oluşturmuştur.

- Dağınık yerel direnişlerin ortak amaç ve kararlar etrafında birleştirilmesi millî örgütlenmeyi güçlendirmiştir.
- Kongreler ortak karar ve temsil anlayışının oluşmasına katkı vermiştir.
- Meclis millî iradeye dayanan siyasi karar ve yönetim merkezini oluşturmuştur.

Dikkat: Kuvay-ı Millîye, kongre ve Meclisi aynı kurum gibi göstermek.